

УДК 005.336.3:331.101.3

Баланюк Юрій Вікторович

*доктор технічних наук,
Голова Національного агентства кваліфікації*

Balanyuk Yuriy

*Doctor of Technical Sciences, Associate Professor,
Head of the National Qualifications Agency*

ORCID: 0000-0003-3036-5804

Залуцька Христина Ярославівна

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економіки підприємства та інвестицій
Національний університет «Львівська політехніка»*

Zalutska Khrystyna

*Doctor of Economics, Professor,
Professor of the Department of Enterprise and Investment Economics
Lviv Polytechnic National University*

ORCID: 0000-0002-4342-4925

Федюк Василь Васильович

*кандидат економічних наук,
член Національного агентства кваліфікації*

Fedyuk Vasyl

*PhD in Economics,
Member of the National Qualifications Agency*

ORCID: 0000-0001-9876-8437

Мартин Юлія Романівна

*керівник секретаріату
Національного агентства кваліфікації*

Martyn Yuliya

*Head of the Secretariat of the
National Qualifications Agency*

ORCID: 0009-0007-5532-5258

DOI: 10.25313/2520-2294-2025-5-10998

UNION OF SKILLS: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ

UNION OF SKILLS: FEATURES AND PROSPECTS OF IMPLEMENTATION

Анотація. Вступ. Сучасні умови розвитку змінюють пріоритети на ринку праці, що зумовлює потребу в певних спеціалістах, які здатні оперативної адаптуватися до цих умов. Оперативна адаптація можлива за умов наявної освітньої бази та здатності отримання потрібних навичок на її основі, що вимагає інноваційного підходу до навчання, розвитку та застосування навичок. Особливу увагу в такому контексті варто приділити можливості об'єднання практичних, технологічних, креативних і соціальних навичок, що дасть змогу покращити ефективність діяльності та конкурентоспроможність як окремого індивіда, так і організацій у цілому. Водночас, формування такої сукупності навичок зумовлює зміни у підходах до навчання та освіти, що вимагає побудови нових моделей розвитку освітнього процесу. У цьому контексті важливими є співпраця між державними, приватними і освітніми установами, спрямована на підтримку інноваційних проєктів, які сприяють розвитку національної економіки. Основною спробою забезпечити можливість певного накопичення знань про-

тягом всього життя на певну освітню базу є програма Union of Skills. Union of Skills – це програма, яка окреслює стратегію ЄС щодо освіти та навчання до 2030 року, об'єднуючи ініціативи, спрямовані на покращення розвитку навичок, а також забезпечення використання наявних навичок і талантів у Європі.

Мета. Відповідно метою статті є дослідження особливостей Union of skills та визначення можливостей, і необхідності перенесення основних її засад у вітчизняне суспільство.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: 1) програма Union of Skills; 2) праці вітчизняних та зарубіжних авторів, що провадять свої науково-практичні дослідження у напрямках вивчення особливостей освіти протягом життя та програми Union of Skills.

В процесі здійснення дослідження було використано наступні наукові методи: теоретичного узагальнення та групування (для характеристики пропозицій удосконалення основних засад програми Union of skills); формалізації, аналізу та синтезу (для побудови схеми ключових аспектів програми Union of skills); порівняльного аналізу (при визначенні можливостей перенесення основних засад Union of skills у вітчизняне суспільство); логічного узагальнення результатів (формулювання висновків та виокремлення ключових можливостей, які забезпечить реалізація Union of skills).

Результати. У статті розглядається концепція Union of Skills як ключова складова ефективного розвитку сучасного суспільства. Зокрема, подано ключові аспекти Union of Skills, проаналізовано основні особливості та засади цього її здійснення, окреслено та охарактеризовано можливості її реалізації у вітчизняному просторі. Загалом, Union of Skills є важливим інструментом для побудови стійкого та прогресивного суспільства, здатного реагувати на зміни та використовувати можливості глобального розвитку для процвітання окремого індивіда, суб'єкта господарювання, національної системи.

Перспективи. В подальших наукових дослідженнях пропонується зосередити увагу на оцінюванні можливостей інтеграції основних засад Union of Skills у державну політику у сфері зайнятості, освіти та соціального розвитку, зокрема через впровадження нормативно-правових механізмів підтримки відповідних ініціатив.

Ключові слова: Union of Skills, навички, євроінтеграція, освіта, навчання протягом всього життя.

Summary. Introduction. Modern development conditions are shifting priorities in the labor market, creating a need for specialists capable of quickly adapting to these conditions. Rapid adaptation is possible given an existing educational foundation and the ability to acquire necessary skills based on it, which requires an innovative approach to learning, development, and application of skills. Special attention in this context should be paid to the possibility of combining practical, technological, creative, and social skills, which will improve the effectiveness and competitiveness of both individuals and organizations as a whole. At the same time, forming such a set of skills necessitates changes in approaches to teaching and education, requiring the construction of new models for educational process development. In this context, collaboration between government, private, and educational institutions aimed at supporting innovative projects that contribute to national economic development is important. The Union of Skills program represents the main attempt to provide the possibility of lifelong knowledge accumulation on a certain educational base. Union of Skills is a program that outlines the EU's education and training strategy until 2030, combining initiatives aimed at improving skills development and ensuring the utilization of existing skills and talents in Europe.

Purpose. Accordingly, the aim of this article is to investigate the features of the Union of Skills and determine the possibilities and necessity of transferring its main principles to domestic society.

Materials and Methods. The research materials include: 1) the Union of Skills program; 2) works by domestic and foreign authors conducting scientific and practical research in the areas of lifelong education and the Union of Skills program.

The following scientific methods were used in the research process: theoretical generalization and grouping (to characterize proposals for improving the basic principles of the Union of Skills program); formalization, analysis, and synthesis (for constructing a scheme of key aspects of the Union of Skills program); comparative analysis (when determining the possibilities of transferring the basic principles of Union of Skills to domestic society); logical generalization of results (formulating conclusions and identifying key opportunities that implementation of Union of Skills will provide).

Results. The article examines the concept of Union of Skills as a key component of effective development in modern society. In particular, it presents the key aspects of Union of Skills, analyzes its main features and principles for implementation, and outlines and characterizes the possibilities of its implementation in the domestic environment. Overall, Union of Skills is an important tool for building a sustainable and progressive society capable of responding to changes and using global development opportunities for the prosperity of individuals, business entities, and the national system.

Prospects. Future research is proposed to focus on evaluating the possibilities of integrating the basic principles of Union of Skills into state policy in the areas of employment, education, and social development, particularly through the implementation of regulatory mechanisms to support relevant initiatives.

Key words: Union of Skills, skills, European integration, education, lifelong learning.

Постановка проблеми. Швидкий розвиток НТП, активне поширення ІТ технологій в усі сфери життєдіяльності суспільства, зосередження акцентів на екологічності, енергоефективності, спричиню-

ють появу нових інструментів, підходів та методів ведення господарської діяльності. Нові технології, способи, підходи, інструменти та методи виникають в результаті креативної роботи людей як адаптаційна

можливість і необхідність їх ефективного стратегічного розвитку. Однак, впровадження, адаптація та використання цих засобів вимагає наявності достатніх знань і вмінь у людей інших сфер та галузей діяльності, що не задіяні у безпосередньому їх створенні. Відповідно, виникає потреба навчання значної частини населення до рівня, необхідного, щоб відповідати вимогам, які ставлять нові виклики, спричинені критичним динамічно-непередбачуваним розвитком суспільства.

Європейський Союз, щоб не спричинити дефіцит людських ресурсів із потрібним рівнем знань в період часу їх навчання, запропонував план поступового покращення базової освіти через постійне навчання, підвищення кваліфікації та перенавчання протягом усього життя в програмі Union of skills.

Саме, навчання протягом усього життя, сприятиме оперативнішому опануванню нових професій, підвищивши адаптаційну здатність населення до динамічних змін (конкурентоспроможності, мобільності працівників), при помірних витратах, пов'язаних із отриманням нових знань і навичок шляхом їх постійного нарощення на сформовану базу. Тобто, через поступове нашарування окремих знань і вмінь, актуальних сучасним та перспективним умовам розвитку суспільства, на базові навички.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В науковій літературі, останнім часом, багато уваги приділяється питанням навчання протягом життя, зокрема, в частині: актуальності такого навчання в умовах сучасних катаклізмів в Україні [1]; інформаційно-комунікаційного забезпечення розвитку освіти впродовж життя в Україні та зарубіжжі [2]; окреслення принципів навчання впродовж всього життя [3; 4]; окремих рекомендацій Європейських педагогів та урядовців у цій сфері [5; 6]; внесення рекомендацій до нормативно-правових документів, які регулюють ці питання [7; 8]; окреслення особливостей навчання впродовж життя [9] тощо.

В досліджених працях дане питання розглядається в ракурсі можливостей самостійного вибору бажаних курсів навчання в кожен період життєдіяльності. Тобто, людина самостійно визначає, які навички опанувати. Однак, ефективність навчання протягом життя для суспільства, забезпечення певної конкурентоспроможності і відповідної затребуваності особи, можливе через чітке виокремлення перспективних сфер і напрямків за якими потрібні нові навички, способів та забезпечувальних умов оволодіння потрібними (перспективними, затребуваними) знаннями і вміннями відповідно до динамічних умов розвитку.

Певні напрацювання в цьому напрямку зроблено Європейським Союзом через затвердження програми Union of skills. Вона спрямована на забезпечення: вищого рівня базових навичок; нарощення здатності людей до регулярного оновлення та освоєння на цій базі нових навичок, адекватних сучасним

умовам розвитку; бізнесу у всьому ЄС можливості вибору кадрів високої якості. Однак, дана програма як і будь-яке нове явище зазнала як позитивної, так і негативної критики, що вимагає її дослідження та вивчення можливості перенесення основних засад у вітчизняне середовище.

Метою статті є дослідження особливостей Union of skills та визначення можливостей, і необхідності перенесення основних її засад у вітчизняне суспільство.

Основні результати дослідження. В березні 2025 р. в Брюсселі Європейська комісія офіційно прийняла Union of skills як частину Пакту про європейський соціальний діалог. Ця ініціатива, представлена на Соціальному форумі ЄС 2025 року Роксанною Минзату (виконавчою віце-президенткою та єврокомісаркою з питань навичок і освіти, зайнятості, соціальних прав і демографії Європейської комісії Урсули фон дер Ляен), являє собою комплексні зусилля з покращення розвитку навичок, мобільності робочої сили та якості робочих місць у всьому Європейському Союзі [10].

Основні засади ініціативи Union of skills подано на рис. 1.

Передумовою та поштовхом до створення Union of skills, як бачимо із даних рис. 1, стала: необхідність покращення якості базових навичок значної частини населення ЄС; недостатня кількість кваліфікованих випускників як вищої, так і професійно-технічної освіти; зростаюча потреба у працівниках висококваліфікованих професій цифрової економіки, зелених технологій та економіки замкнутого циклу; недостатня співпраця, різна координація та пріоритети окремих структур (міністерств, відомств, закладів освіти, служб зайнятості тощо) як на національному, так і на регіональному рівнях щодо політики професійних навичок.

В Union of skills запропоновано цілі, які необхідно реалізувати, щоб забезпечити вирішення окреслених проблем, заходи для їх досягнення та план реалізації цих заходів.

В рамках розвитку міцних основ в освіті та навчанні у Union of skills, окрім, акцентування уваги на підсиленні базових навичок (цифрових навичок, грамотності, математики, природничих наук тощо), звернено увагу і на паралельному поширенні та розвитку життєвих навичок (медіа грамотності, критичного мислення, волонтерстві тощо). Особлива увага, при формуванні систем освіти, приділена заходам забезпечення її доступності усім категоріям громадян (жінкам, чоловікам, особам з інвалідністю, різним рівнем доходів і соціального статусу, різних вікових груп тощо).

Також в Union of skills описано основні умови, які сприятимуть ефективному досягненню поставлених цілей. Зокрема, розписано необхідність залучення до цього процесу окремих структур різних рівнів управління та форм власності, запропоновано

варіанти співпраці між ними та подано рекомендації щодо доцільності формування спільної європейської структури. Це необхідно для: автоматичного визнання освітніх кваліфікацій і періодів навчання за кордоном, в школах, ПТО та вищій освіті; розроблення спільних європейських освітніх програм; посилення транснаціонального співробітництва; підтримки створення центрів професійної майстерності, академії навичок ЄС, Європейського альянсу для учнівства, альянсів європейських університетів.

Важливими заходами досягнення поставлених цілей в програмі Union of skills є необхідність залучення та підтримання людей з різних країн. Це потрібно для того, щоб подолати дефіцит кваліфікацій та розвивати найкращі таланти в Європі через використання різних інструментів їх зацікавлення (пропозиція хороших умов роботи, перспектив кар'єрного зростання, можливості пов'язувати гранти MSCA з конкурсами на посаду тощо). Для цього пропону-

ється створити структуру дослідницької кар'єри та Європейської хартії дослідників.

Розписано варіанти залучення інвестицій в освіту від державних і приватних структур, подано основні елементи та особливості побудови структури управління Union of skills, та окреслено перспективи її розвитку.

Підсумувавши вищесказане, можемо виділити ключові можливості, які забезпечить реалізація Union of skills:

- отримання людьми у всьому світі навичок, необхідних для досягнення успіху в навчанні та професійному житті у майбутньому;
- використання отриманих навичок у різних країнах ЄС через формування можливості їх перенесення незалежно від того, де вони були отримані;
- підвищення конкурентоспроможності та інклюзивності ЄС;
- забезпечення доступності соціальної моделі Європи;

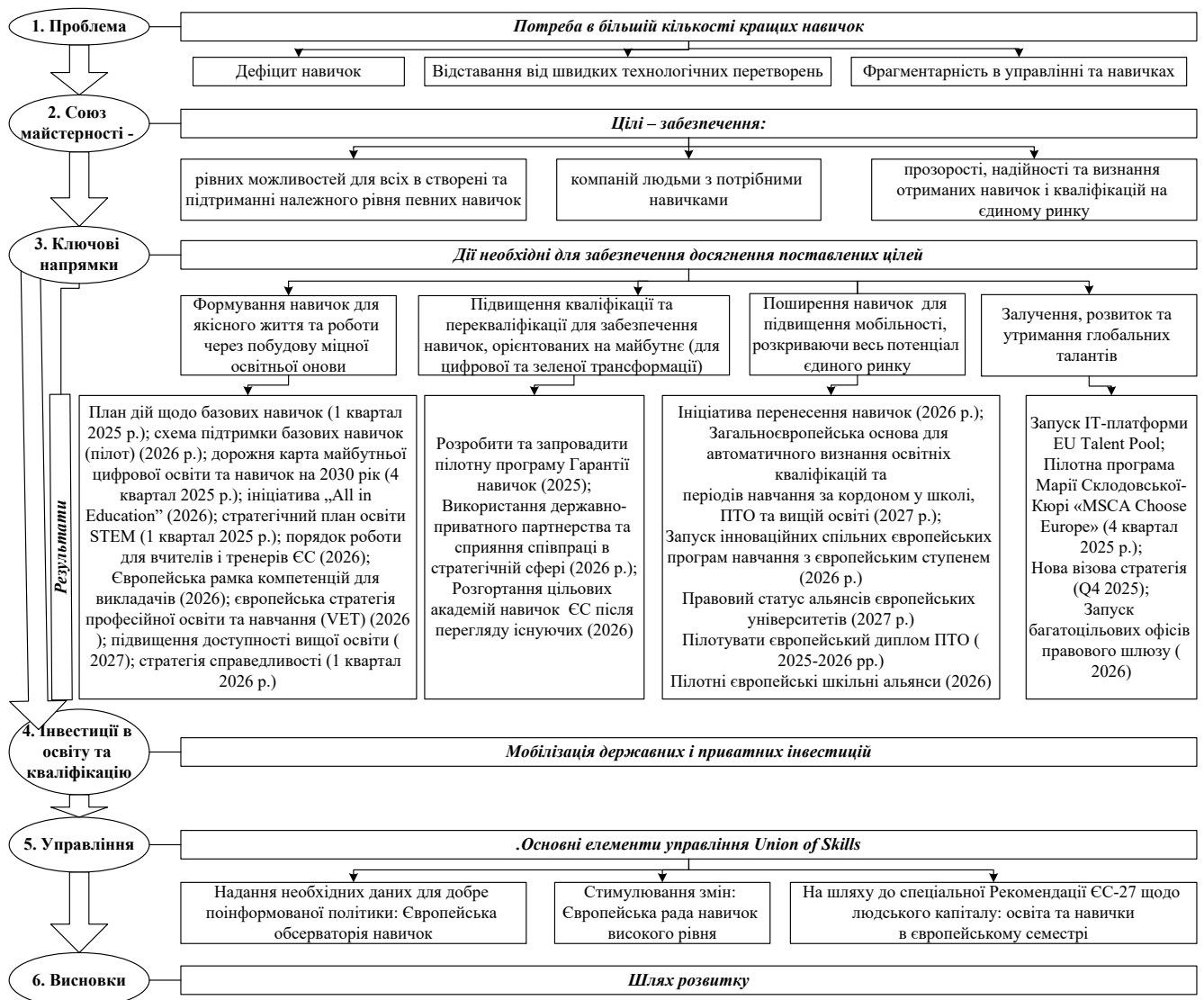


Рис. 1. Ключові аспекти програми Union of skills
Джерело: сформовано авторами на основі [11]

- створення привабливих робочих місць і покращення рівня життя;
- підвищення рівня якості базових навичок та їх постійне удосконалення за рахунок регулярного підвищення кваліфікацій та перекваліфікацій;
- вдосконалення навичок в галузі науки, технологій, інженерії та математики;
- просування кар'єри в STEM;
- залучення до освіти більшої кількості професіоналів та учнів;
- надання професійної освіти та навчанню більшої привабливості, інноваційності та інклюзивності;
- формування навичок, необхідних для переходу на екологічно чисту промисловість;
- вільне пересування працівників між підприємствами як всередині країни, так і між країнами;
- створення резервів кадрів ЄС через пошук кваліфікованих працівників по всьому світу.

Враховуючи актуальність та вчасність появи даної ініціативи (Union of skills), з'являються пропозиції з розширення та уточнення її структури, змісту і особливостей реалізації. Для того, щоб зрозуміти в якому напрямку рухатися вітчизняній освіті проаналізуємо деякі із них.

У роботі [12] зазначають, що Union of skills (Союз професійних навичок (UoS)) Європейської комісії представляє амбітний план зміцнення освіти та навчання в Європі. Однак, акцентуючи увагу на необхідності інвестицій в освіту, оскільки, вони є вирішальними для майбутнього Європи, автори підкреслюють необхідність залучення в освітній процес усі зацікавлені сторони, а не лише бізнес-структури. Особливо, звертають увагу на доцільності співпраці урядів із вчителями, що дозволить забезпечити ефективність та тривалість відповідних змін. У міру просування дискусій щодо Union of skills у роботі [12] озвучують заклик політиків ЄС: «Залучати вчителів через свої освітні профспілки до всіх етапів управління освітою та навчанням, у тому числі до Ради високого рівня кваліфікації».

Однозначно, без належного контролю і чітко визначених меж діяльності окремих структур, усі зусилля будуть марними, а вектори змін, особливості здійснення окремих процесів чи визначення перспективних напрямків формування навичок, любіватимуться фінансово сильнішими чи політично впливовішими структурами. Однак, окрім залучення до всіх процесів вчителів, як пропонують у [12], необхідно, перш за все, сприяти зацікавленості вчителя, викладача подавати матеріал у тому форматі і з тим наповненням, яке буде актуальним на конкретний момент часу. Якщо ж наповнення буде таким, яким воно було декілька років тому, то школи, вузи випускатимуть непристосованих до сучасних умов осіб, які не будуть здатні забезпечити ефективний розвиток суспільства в пріоритетно-перспективних напрямках. Тому, і самим викладачам варто проходити відповідне навчання, щоб якіс-

но наповнювати власні курси. Також, враховуючи темпи та особливості розвитку сучасного суспільства, викладачі повинні навчатися подавати матеріал таким чином і в відповідному обсязі та ракурсі, щоб він був цікавий сучасним учням. Однією із цілей Union of skills є рівноправне навчання всіх учнів і отримання ними певних знань, то, відповідно, цікава подача матеріалу сприятиме його сприйняттю, запам'ятовуванню і використанню в подальшому, навіть без приділення значної уваги до вивчення цього матеріалу вдома (що спростить процес засвоєння різним категоріям населення).

Отже, потрібно створити привабливу професію вчителя шляхом покращення безпеки роботи, зарплати, умов праці, професійної автономії та розвитку; забезпечити змістовний соціальний діалог з Комісією, урядами та роботодавцями шляхом залучення профспілок освіти до всіх політичних рішень; гарантувати право на навчання для всього освітнього персоналу через чіткі зобов'язання та фінансування.

EARLALL, як мережа, спрямована на сприяння регіональному та місцевому співробітництву в освіті та навчанні, прагне співпрацювати з європейськими інституціями та організаціями громадянського суспільства для підтримки дій, запропонованих Union of Skills. Однак, вона (EARLALL) готова сприяти ефективній реалізації цих ініціатив, за умови, що регіони та місцеві органи влади відіграватимуть життєво важливу роль у формуванні майбутнього розвитку навичок у Європі [10].

Звичайно, що для регіональної та місцевої влади Union of Skills відкриває значні можливості, зокрема: органи місцевого самоврядування можуть використовувати ці ініціативи для розробки індивідуальних програм навчання; державні органи влади — формування державних замовлень в тих сферах, які відповідають запитам і потребам окремих сфер господарювання, забезпечуючи, тим самим, кваліфіковану робочу силу для місцевої промисловості; регіональні органи влади, беручи участь у загальноєвропейських програмах мобільності робочої сили та визнання навичок, можуть залучати таланти та вирішувати проблему нестачі робочої сили в певному секторі світового господарства.

В [13] зазначають, що «якщо Union of Skills спирається на Пакт про навички підтримуючи стратегічні сектори ЄС, то механізм залишиться тим самим». Тому, рекомендують перед глобальним впровадженням основних засад перевірити їх ефективність, актуальність і додану вартість. Вказують також на те, що ці ініціативи мають розширити свою спрямованість за межі технічних навичок, щоб покращити інші, не менш важливі для розробки та розширення технологій, навички [13]. Підтримує дану думку і Lifelong Learning Platform, зазначаючи, що вони сподівалися на більш чіткіші посилання на потужнішу програму Erasmus+ і більше фінансування освіти та навчання, особливо, у напрямку «навчання

для всіх». Інтергрупа також підкреслила позитивні згадки про трансверсальні компетенції, особливо, компетенції для активного громадянства, але зазначила, що в цьому напрямку не розроблено конкретних цілей чи планів дій. Зокрема, неповністю впровадженою є перспектива навчання впродовж життя, оскільки, багато ініціатив розроблено таким чином, що націлено лише на один сегмент учнів. Найяскравішим підтвердженням чого є зосередження уваги на базових навичках молодих учнів, тоді, як розвитку базових навичок у дорослих надається обмежена увага [14].

Однозначно, орієнтація лише на навички в конкретних сферах чи категоріях сприятиме знеціненню і маніпулюванню суспільством. Однак, акцентування Union of skills уваги лише на технічних навичках зумовлено актуальною проблемою розвитку сучасного суспільства — браком працівників робітничих професій. Проте, така орієнтація може привести до ще більшого зростання соціальних розривів у суспільстві. Тому, враховуючи можливості взаємодії між структурами різних сфер, галузей діяльності та рівнів управління, варто сформулювати комплексну систему навичок, які стосуватимуться не лише окремих професій, а й особистих та загальносуспільних якостей індивіда.

За словами Роксани Минзату ініціатива Union of skills є «живим продуктом», а не «жорсткою структурою», то, відповідно, вона постійно розвиватиметься і коригуватиметься на основі відгуків у реальному світі та викликів ринку праці. Тому, для ефективної адаптації вітчизняного суспільства у європейський простір відповідно Union of Skills, необхідні певні заходи, до яких, врахувавши особливості Union of Skills та окремі пропозиції їх доповнення, можемо віднести необхідність:

1. Зміни (модернізації) вітчизняної системи освіти через:
 - підвищення важливості та забезпечення певного рівня якості професійної освіти, що вимагає взаємодії закладів професійної освіти із окремими підприємствами. Однак, до такої взаємодії, згідно із засадами Union of Skills, потрібно ще додати і університети, і державні органи влади. Оскільки, проведені в роботі дослідження, підкреслюють необхідність отримання нових навичок протягом життя відповідно визначених перспектив розвитку суспільства і вчителям ЗПО, і працівникам, і керівникам підприємств;
 - необхідність чіткого окреслення умов визнання неформальної та інформальної освіти;

- ознайомлення, навчання та забезпечення використання населенням окремих цифрових технологій, зокрема, інструментів позиціонування себе на світовому ринку праці (наприклад, Europass);
- формування актуальних освітніх програм, (створення мультидисциплінарних ОП, оскільки, потреба в них зростатиме);

2. Створення забезпечувальних умов ефективної модернізації системи освіти, зокрема:

- забезпечення активного впровадження мікрокваліфікацій;
- розроблення єдиної цифрової платформи навичок, яка буде сумісною із європейськими інструментами у сферах освіти і працевлаштування;
- впровадження єдиної системи обміну інформаційними даними між роботодавцями, закладами освіти та державою;
- розвитку місцевих центрів підвищення кваліфікації, перекваліфікації та забезпечення профорієнтації;
- формування системи підтримки ветеранів, ВПО та інших вразливих категорій населення.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Результати дослідження сутності, структури, необхідності та особливостей впровадження Union of Skills, сприяли окресленню заходів їх реалізації та способів адаптування у вітчизняний простір. Це у сукупності дозволило підтвердити актуальність та доцільність впровадження Union of Skills у вітчизняне суспільство, оскільки, сприятиме: покращенню мобільності населення; швидшому і кращому працевлаштуванню через можливість швидкого оновлення навичок; підвищенню конкурентоспроможності і гнучкості населення на світовому ринку за рахунок легшого підтвердження кваліфікацій; зменшенню бюрократизму в освіті і працевлаштуванні; зменшенню трудової міграції через підвищення можливості вигідного працевлаштування в громадах; формуванню прозорої системи грантового навчання за рахунок можливості чіткого окреслення актуальних професій; оперативнішого інтегрування окремих груп (ветеранів, ВПО тощо) до вітчизняного та усього населення країни до європейського ринку праці. Подальшого дослідження потребує питання окреслення можливостей інтеграції основних засад Union of Skills у державну політику у сфері зайнятості, освіти та соціального розвитку, зокрема через впровадження нормативно-правових механізмів підтримки відповідних ініціатив.

Література

1. Алексеєва О. Феномен «навчання впродовж життя» в умовах сучасних катаклізмів в Україні. *Соціально-гуманітарні студії: інновації, виклики та перспективи: матеріали I Міжнародної наукової конференції*, м. Житомир, 27–28 квітня. 2023. С. 309–314. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/307.pdf> (дата звернення: 01.05.2025).
2. Освіта впродовж життя: зарубіжний досвід та національна практика : монографія / За заг. ред. Л. Прокопів, В. Стинської, Івано-Франківськ : НАІР, 2022. 303 с.
3. Гриненко Д. В. Навчання впродовж усього життя в контексті сучасної європейської іншомовної освіти. *Український педагогічний журнал*. 2015. № 4. С. 187–192.
4. Грицина Л. А. Навчання впродовж життя як елемент глобальної економіки знань. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 48. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/2020> (дата звернення: 01.05.2025).
5. Концептуальні засади розвитку освіти дорослих: світовий досвід, українські реалії і перспективи: збірник наукових статей / [колектив авторів]; за ред. Кременя В. Г., Ничкало Н. Г.; укл. Аніщенко О. В., Лук'янова Л. Б. Київ : Знання України, 2018. 616 с.
6. Клепко С. Ф. Філософія освіти в європейському контексті. Полтава: ПОІППО, 2006. 328 с.
7. Андреев М. Чому потрібен закон про освіту дорослих. 2019. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2019/08/19/237921/> (дата звернення: 01.05.2025).
8. Міжнародні нормативно-правові акти про освіту та їхній вплив на формування державної політики в галузі освіти України. 2012. URL: https://kno.rada.gov.ua/news/Publikatsiji/VI_skl/73183.html (дата звернення: 01.05.2025).
9. Кучера Т. М. Неперервна освіта як сенс життя [Електронний ресурс]. *Міждисциплінарний дискурс у дослідженні феномену соціального: зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. інтернет-конф.*, 28 берез. 2019 р., м. Київ. 2019. С. 18–20.
10. Europe Launches the Union of Skills. 2025. URL: <https://www.earlall.eu/europe-launches-the-union-of-skills/Skills> (дата звернення: 01.05.2025).
11. Communication from the commission to the European Parliament, the European Council, the council, the European economic and social committee and the committee of the regions. The Union of Skills. Brussels, 5.3.2025, COM (2025). 22 p. URL: https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/document/download/915b147d-c5af-44bb-9820-c252d872fd31_en?filename=Communication%20-%20Union%20of%20Skills.pdf (дата звернення: 01.05.2025).
12. Growing skills and talents across Europe: Union of Skills. 2025. URL: <https://www.european-agency.org/news/union-of-skills-communication> (дата звернення: 01.05.2025).
13. Union of Skills: New ambition, old barriers? 2025. URL: <https://www.the-guild.eu/news-and-blog/news/2025/union-of-skills-new-ambition-old-barriers.html> (дата звернення: 01.05.2025).
14. The Union of Skills—A new way forward in education and training at EU level, Mar 6. 2025. URL: <https://www.lllplatform.eu/post/the-union-of-skills-a-new-way-forward-in-education-and-training-at-eu-level> (дата звернення: 01.05.2025).

References

1. Aleksieieva O. (2023). Fenomen “navchannia vprodovzh zhyttia” v umovakh suchasnykh kataklizmiv v Ukraini [The phenomenon of “lifelong learning” in the context of modern cataclysms in Ukraine]. *Sotsialno-humanitarni studii: innovatsii, vyklyky ta perspektyvy: materialy I Mizhnarodnoi naukovoї konferentsii/ (27–28 kvitnia)*, m. Zhytomyr, S. 309–314. Available at: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/307.pdf> [in Ukrainian].
2. Osvita vprodovzh zhyttia: zarubizhnyi dosvid ta natsionalna praktyka: monohrafiia (2022). [Lifelong learning: foreign experience and national practice]. Ivano-Frankivsk: NAIR, 303 s. [in Ukrainian].
3. Hrynenko D. V. (2015). Navchannia vprodovzh usoho zhyttia v konteksti suchasnoi yevropeiskoi inshomovnoi osvity [Lifelong learning in the context of modern European foreign language education]. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal*, № 4, pp. 187–192. [in Ukrainian].
4. Hrytsyna L. A. (2020). Navchannia vprodovzh zhyttia yak element hlobalnoi ekonomiky znan [Lifelong learning as an element of the global knowledge economy]. *Infrastruktura rynku*, Vyp. 48. Available at: <http://www.market-infr.od.ua/uk/2020> [in Ukrainian].
5. Kontseptualni zasady rozvytku osvity doroslykh: svitovi dosvid, ukraïnski realii i perspektyvy: zbirnyk naukovykh statei (2018) [Conceptual principles of adult education development: world experience, Ukrainian realities and prospects]. Kyiv: Znannia Ukrainy, 616 s. [in Ukrainian].
6. Klepko S. F. (2006). Filosofiia osvity v yevropeiskomu konteksti [Philosophy of education in the European context]. Poltava: POIPPO, 328 s. [in Ukrainian].
7. Andrieiev M. (2019). Chomu potriben zakon pro osvitu doroslykh [Why is a law on adult education needed?]. Available at: <https://life.pravda.com.ua/columns/2019/08/19/237921/> [in Ukrainian].
8. Mizhnarodni normatyvno-pravovi akty pro osvitu ta yikhniy vplyv na formuvannia derzhavnoi polityky v haluzi osvity Ukrainy (2012) [International regulatory legal acts on education and their influence on the formation of state policy in the field of education of Ukraine]. Available at: https://kno.rada.gov.ua/news/Publikatsiji/VI_skl/73183.html [in Ukrainian].

9. Kuchera T. M. (2019). Neperervna osvita yak sens zhyttia [Continuing education as the meaning of life]. Mizhdyst-syplinaryni dyskurs u doslidzhenni fenomenu sotsialnoho: zb. materialiv mizhnar. nauk.-prakt. internet-konf. (28 berez. 2019 r.), m. Kyiv, S. 18–20 [in Ukrainian].

10. Europe Launches the Union of Skills (2025). Available at: <https://www.earlall.eu/europe-launches-the-union-of-skills/Skills>.

11. Communication from the commission to the European Parliament, the European Council, the council, the European economic and social committee and the committee of the regions. The Union of Skills. Brussels, 5.3.2025, COM (2025). 22 p. Available at: https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/document/download/915b147d-c5af-44bb-9820-c252d872fd31_en?filename=Communication%20-%20Union%20of%20Skills.pdf.

12. Growing skills and talents across Europe: Union of Skills (2025). Available at: <https://www.european-agency.org/news/union-of-skills-communication>.

13. Union of Skills: New ambition, old barriers? (2025). Available at: <https://www.the-guild.eu/news-and-blog/news/2025/union-of-skills-new-ambition-old-barriers.html>.

14. The Union of Skills — A new way forward in education and training at EU level (2025). Available at: <https://www.lllplatform.eu/post/the-union-of-skills-a-new-way-forward-in-education-and-training-at-eu-level>.